

skalovje. Iz te natoroznanske prikazni vode so si učenjaki tolmačili pozebljenje rastlin.

V rastlinah, djali so, je veliko tekočin v nježnih posodicah ali mehurčekih. Ako se torej pri mrazu tekočina v rastlini raztegne, popokajo nježne posodice in rastlina umrje.

Tako smo se tudi mi v šolah učili. Vem, da sem pogosto kmetiču razlagal na tak način in uzrok pozeba. Ali kmetič se je malo zmenil za moje razlaganje; le to mi je pravil, da onega vinograda, ki je obrnjen proti večeru, kojega torej solnce ni tako kmalu obsijalo, mu mraz nič ni poškodoval, v onem pa, ki leži proti jutru, da so ga solnčni žarki kmalu zadeli. Mraz mu je vse vzel v njem.

Tako sva ostala vsak pri svojem. Jaz sem mislil, da je umoril rastlino mraz, kmetovalec pa je bil tega mnenja, da so solnčni žarki to storili. Prepričati se pa sem moral, na kako slabih nogah stoji moje dokazovanje. Kako da bi mraz v obojnem vinogradu ravno tiste škode ne storil? Če mraz rastlinske posodice razdene in tako rastlino umori, zakaj ni tega v obeh vinogradih enako storil? Ni-li bil v obeh enoisti mraz? Opazovali so tudi, da je bil v času celó noč tolik mraz, da je bilo vse ledeno. Ali pred solničnim vzhodom se je vlegla na okolico megla, in mraz nič ni škodoval. Ako mraz razdene cvetlice, zakaj ni storil tega že po noči? Vsakako sem si moral reči, da pozebljenje nastane le vsled preneglega razgretja po solnčnih žarkih. Tako so tudi kmetje vedno trdili.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 7. februvarija na Dobrni, v Mariboru, v Gornjem gradu in v Radgoni. Dne 9. februvarija v Konjicah in na Pilštanju in dne 12. febr. v Gomilici.

Dopisi.

Iz Ribnice. (Veseli občni zbor.) Bralno društvo je prvi občni zbor z velikim veseljem in z občeno navdušenostjo prav sijajno obhajalo v lepo okinčani hiši g. Lipa Strajharja. V soboto večer uže je strelba močno donela po hribih vesele in prijazne Ribnice, ter s tem napovedovala dan, ko se bode bralno društvo začelo. Od poldne v nedeljo do hladnega večera se je spet slišal strelbe glas od prijaznega griča nad Kuhelnikovo hišo, pozdravljajoč Slovence, ki so od raznih krajev šli pozdravljat milo slovensko društvo. Prvi se pripeljajo Vuhrečani s svojim č. g. župnikom, ki je bil glavni in navdušeni govornik, pridružil se je č. g. kaplan Marenberški, za temi narodnjaki iz Lehna, tudi od sv. Antona so prišli nekateri. Po končanih večernicah se pripeljajo domači č. g. župnik, s svojim č. g. kaplanom, za kojimi je prišlo prav mnogo vrlih in zvestih zanesljivih narod-

njakov s svojim županom, vsi so prej dali Bogu čast v cerkvi, potem veselje domovini, kar je posebno lepo in vse hvalevredno. Vsi se zberejo pri slavoloku, ki je bil z venci okinčan in imel napis: „Bog živi Slovence!“ S strehe pred durmi je plapolala dolga cesarska zastava z lepo slovensko, koje so vrlo pozdravljali pridni narodnjaki. O pol četirih je godba zaszvirala cesarsko pesem in živahni „Naprej“ v znamenje, da se zbor bralnega društva začne. Predsednik g. Lipa Strajhar pozdravi veselo in prijazno s svojim nagovorom vse, ter izroči besedo vlč. g. A. Kocuvan, ki je razvijal namen bralnega društva, katero bode budilo ljubezen do domovine in branilo resnice sv. vere, saj smo Slovenci in kristijani. Pol drugo uro je trpel jako mikaven in navdušen govor, ki je bil neprenehoma s slavaklici pohvaljen. Mile besede so segale globoko v narodna srca in bodó gotovo obilen sad rodile, saj so vsi pričujoči pred cesarsko podobo enoglasno prisegli ostati vedno zvesti: veri, domovini in cesarju. Trikratna slava je zadonela na koncu govora presvitlemu cesarju, slava domovini, našim poslancem, vrlim Slovencem, bralnemu društvu in njegovemu predsedniku. Po programu se je volil odbor z 9 udi; predsednik je gosp. Lipa Strajhar, namestnik L. Drzečnik, tajnik gosp. Miklavec, namestnik č. g. Kavčič itd.

(Konec prih.)

Od Donačke gore. (Šolski proračun, raztrgano prejerno potrdilo.) V sredi meseca novembra l. l. je bila sklicana seja za tekoče leto 1886/7. Šlo je po redu do 3. točke, v tretji točki predlaga g. učitelj Klajnshek, da bi se mu dovolila za namestilo učiteljskega stanovanja svota 137 gld. 50 kr. Ker pa mu odbor ni mogel pritrčiti, kajti ima g. učitelj v šolskem posloppju zadosti lepo urejeno iz zauj zdaj, ko je v samskem stanu, prostorno stanovanje, ako ga le v redu drži, razsrđi se gosp. učitelj, vrže kredo v kot in odide. Tako tudi šolski oče. Povedali smo vam, g. učitelj, da po dvakrat stanovanja za vas ne moremo plačevati, ker g. Tombosko ne da svojega posloppja narazen v najem, toraj moramo celo posloppje za šolo v najemu obdržati. Črez kakih 10 minut potem se povrne g. učitelj ter naroči šolskemu denarničarju Simonu Koresu, da je sedaj sevestirano svoto 44 gld. od občine sv. Roka za nekoliko sem ušolanih otrok prejel in jih hoče torej njemu proti nasprotnici vročiti. Črez kakih par dni mu prinese Simon Kores po občinskem tajniku narejeno prejerno potrdilo, ta pogleda potrdilo, ga raztrga, ter pravi, da denarja ne da, ako bi se celi šolski odbor na glavo postavil. Zoper to smo se pri okrajnem šolskem svetu pritožili. Vprašamo, vas g. učitelj: kdo vas je postavil za denarničarja, da tako nepostavno postopate in Koresa žalite, ter mu po

nepotrebnem pota napravljate. Ali se s takim postopanjem ne smešite sami? Za učenega gospoda se štejete, pa zmirom zdaj proti nemu, zdaj proti drugemu rovate! Dokler ste se z Rogačkimi gospodi prepirali in vam je moral g. Lechner naravnost vhod v svojo gostilno prepovedati, ta čas ste se nam hlinili, zdaj ste se pa z Rogačkimi gospodi spravili, zato pa nas zvananje pri vsaki priliki obirate, ter celo na cesti ustavljate. Svetujemo vam, da ostanete pri svojem kopitu. Skrbite šolskim otrokom za pravi in to krščanski poduk, da bodo memo gredoče ljudi pozdravljali, ne pa jih z nesramnim kričanjem nadlegovali. — Toliko za zdaj, drugo pot povemo, kako je pritožbo na c. kr. okr. glavarstvo vložil proti na novo izvoljenemu županu in odboru, pa kakor smo iz gotovega vira izvedeli, brez uspeha, in pa kako je delil šolskim otrokom nemške frajmavrske knjige.*)

Iz Črešnjevec pri Radgoni. (Čudni zbor.) Malo se čita po vašem listu iz gornje-radgonskega okraja, kakor da bi tu spali, ali vsaj podremavali. Ali je vse drugače, saj to se vidi pri volitvah državnega in deželnega poslanca, pa tudi krajnega šolskega sveta. Tukaj se o. g. Fr. Jančar veliko trudijo za blagostanje slov. šole. Pa še nekaj drugega tukaj najde pri nas dragi čitatelj! To je tisti nemški „bauernverein“, ki ga nekteri visoko cenijo vsi, ki so k omikanim štejejo. Tu vam pa hočem te omikance pokazati, ki so 23. t. m. imeli svoje prebavljanje pri g. Kremplju. Tu začne g. Bračko tisto omiko predavati o soli, ki jo, dragi čitatelj, že davna znaš, ker že v 47. štev. l. l. „Slov. Gosp.“ se lahko prepričaš o nje ceni. Po tem začne pa ta po slovenskih poslancih odrihati, da se mu le sline cedijo. Pred pa, ko konča svojo omiko, predstavlja neka dva velika gospoda iz Maribora, vse se je oziraló po hiši, pa jih ni bilo. Sedaj pa se vzdigne eden izza mize, pa kako se ti možje začudijo, ko vidijo, da je to siromak, ne gospod, tak, ki se je s pametjo skregal. Po tem jo pa pobrišeta v Maribor, ko bi tam ne bilo boljših gospodov, bi se že mesto porušilo. Mi se le čudimo, da tisti bauernverein, take reči prehlavlja, pametnemu človeku pa ni nič do njih.

Iz Središča. (Naša „Edinost“.) Tukajšnje bralno društvo „Edinost“ imelo je v nedeljo, dne 9. januarija t. l. svojo letošnjo glavno skupščino, pri której se je poročalo o delovanji in stanji društva ter se je volil nov društveni odbor. — Iz poročila tajnikovega posnamemo, da je imelo društvo v preteklem letu skupaj 51 udov. Izmed teh bilo je 38 pravih in 13 podpirajočih. Za duševno hrano skrbelo

je društvnikom 8 različnih časopisov in knjižnica, koja obseza blizo 90 raznih slovenskih in hrvatskih knjig. Poročilo blagajnika nam je pokazalo, da smo v pretečenem letu še precej vrlo gospodarili, kajti pribitka bilo je nekaj nad 18 glđ. Po poročilu blagajnikovem sledila je volitev novega odbora. Izid te volitve bil je sledeči: Gosp. Makso Robič, predsednik, g. Anton Kosi, tajnik, g. I. Kolarič, denarničar, g. Josip Dogša, knjižničar, č. g. Vilibald Venedig, g. Iv. Kočevar ter g. Jurij Dogša odborniki. — Ko se določi, da se bodo k časnikom, na koje smo bili že vlani naročeni, še „Rogač“, „Mir“ in „Agramer Tagblatt“ omislili, sledijo razni predlogi in nasveti. — Kakor še vsako prejšnje leto, priredi tudi letos društvo „Edinost“ dne 13. februarija veselico s petjem, tombolo, deklamacijo in plesom. Toliko na kratko o našem bralnem društvu. — Bodi še nam konečno dovoljeno, da se na tem mestu prav iskreno zahvalimo v imenu društva vsem tistim gospodom, koji so v preteklem društvenem letu „Edinost“ z večimi denarnimi doneski blagodušno podpirali in ti so bili: č. g. Josip Ilešič, kaplan pri sv. Petru blizo Radgone, g. Fran Kočevar, vinski trgovec v Mariboru in g. Ivan Kočevar (starejši), tržan v Središči. —s—

Od sv. Petra pri Radgoni. (Vsega priporočila vredna družba sv. Mohorja.) Ker bode spet kmalu potekel čas, ko bo družba sv. Mohorja završila poberanje svojih doneskov, ne bode odveč, ako nekaj o tej toli prekoristni družbi spregovorimo. Dragi rojaki, Slovenci! ne zamudite časa, da bi v prav obilnem številu ne pristopili k Mohorjevi družbi. Ona vam bode, kot dobra mati, v jesen zopet prav obilo dušne hrane donesla, ter vas z lepimi knjigami spet razveselila. Le pomislite, dragi rojaki, koliko lepega in koristnega branja, si zamorete za jeden ubogi goldinarček kupiti. Ali bi ne bila to nehvaležnost, ko bi mi Slovenci te tolikanj lepe družbe, ktero so nam naš nepozabljivi, za slovenski napredek zmirom goreči vladika Slomšek, s tolikim trudom ustanovili, in ktero početje je Bog tako čudovito blagoslovil, ne podpirali s prav obilno udeležbo? Pritecite torej, mili rojaki, prav obilno pod zastavo Mohorjeve družbe, naj se vam ne umili ta goldinar, kterege bi hoteli za to blago družbo žrtvovati, saj si za ta denar nikjer toliko koristnega blaga kupiti ne zamorete, kakor ga pri ti družbi dobite. Rekel mi je enkrat nek naroden učitelj, da bi ne smelo Mohorjevih bukev manjkati pri nobeni hiši. Res blage besede, dobra misel, in koristne želje so to, naj bi se torej uže tudi kmalu spolnile, in da bi ne bilo skorej več hiše pó mili Sloveniji, kjer bi se ne prebirale Mohorjeve bukve. Posebno zdaj, ko uže vsak otrok šolo obiskuje, sezite, slovenski stariši, radi po teh knjigah,

*) Neradi ali zovoljo spošt. osebe g. dopisnika smo vzprejeli te vrste, g. učitelju pa damo radi prostora za odgovor, ako ni vse tako, kakor stoji v tem dopisu.

naj vam jih beró otroci doma po nedeljah in praznikih, ako vi sami ne znate brati, škodovalo to ne bode vam, in gotovo tudi otrokom ne, saj si bodo pri tem čitanju bistrili um, ter se bodo uže zgodaj navadili svoj narod in jezik spoznavati in ga ljubiti. Pa morebiti bode eden ali drugi častitih bralcev teh vrstic djal sam pri sebi: Da, pisati in priporočevati kako reč, to je lahko, ali težko prisluženi denar dajati na vse kraje; to je pa druga. Resnica je to, kar tudi jaz priznam, toda, prijatelj čitatelj, le počasi! Ozriva se nekoliko krog sebe in videda bova, za koliko dosta manj potrebnih reči, naše ljudstvo svoje, v potu svojega obraza zaslužene krajcarje izmeta. Kam neki jih po nevrednem izdaje? bode pa spet ta ali uni rekel. Prvo je tobak, koliko za to vražjo zel naše ljudstvo denarja porabi, no pa, ako že jeden ali drugi brez tobaka prebiti ne more, naj bi si vendar vsak teden 2 krajcarja pritrgal, bi uže skozi celo leto toliko skupil, da bi si lahko naročil bukve Mohorjeve. Druga je loterija, kamor tudi Slovenci mnogo svojih žuljevih novčičev iznosijo. Rojaki, stavite te denarje raje v družbo sv. Mohorja, tam bote gotovo zadeli. Tretje pa je, rekel bi skorej najhuje, — nesrečno žganje; ponarejene pijače se popije po naši domovini, da je človeka groza, ako to premišljuje. Slovenci, ako vam je še količkaj mar za razvitek našega milega naroda, popustite vse nepotrebne reči, in žrtvujte, kolikor premorete, za blago Mohorjevo družbo, zakaj kesali se za to gotovo nikdar ne bote. V to pomozí Bog in sv. Mohor! Ivan Duh.

Iz Trnovelj pri Celju. (Nove volitve.)
Česar ne bi nikdo pričakoval, zgodilo se je, namreč, da so ovrgli volitve v občini Škoflja ves, pri kateri smo narodnjaki sijajno zmagali. Vzrok je baje ta, da bi se moralo po postavi voliti 24 odbornikov; zadnjič pa je okrajno glavarstvo dalo jih samo 18 voliti. Čudno, da okrajno glavarstvo ni prej znalo, kaj postava pravi. Naši nemškutarji so se začeli za novo volitvo vže silno pripravljati. Kakor pa nemškutarji nikdar ne znajo pošteno delati, tako tudi tukaj ne. Edina slepnja in laž je, ki jim še tu in tam potegne voz iz blata in jim pomore na konja. Začeli se toraj nemškutarji slepariti, češ: le volite zopet slavnega Okorna, drugače bodo občinsko pisarno, ki je bila doz-daj v Škoflji vesi, prenesli na konec občine v Trnovlje. — No kaj takega ni nikdo mislil. Ko je narodna stranka zadnjič zmagala, so se izvoljeni takoj dogovorili, da mora pisarna ostati v Škoflji vesi, ker je tako za vse najboljše prav. Ravno tako je z županom. Tudi za to mesto se bo našel mož, ki bo povsem sposoben, kateri pa ne bo lazil okolu celjskih nemškutarjev, ter se tem uklanjal. Zatoraj vrli slovenski kmetje, ki ste vže zadnjič tako lepo

sebi in Slovencem na čast volili in izbrali vrle narodnjake v odbor, ne dajte se begati ter ne verjemite nemškutarskim lažem! Saj veste, da so nemškutar tolikokrat zlaže, kolikorokrat zine. Slovenci bodimo složni, pa bodemo pri novih volitvah še vse huje vrgli peščico naših nemškutarjev ob tla!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. S „črno vojsko“ postaja resnica in pravi se, da je treba v kratkem že postaviti jo na noge. Vojni minister pa bojda terja denarja več, kakor ga ima doslej na razpolaganje. Vsled tega bo še treba, da se snidete delegaciji na novo. Njima pripada namreč pravica za c. kr. vojsko dovoliti denarja. — Vdržavnem zboru kaže se že sedaj, koj v prvih sejah, da bode burij, še hujih kakor lani. Velika Nemca dr. Magg pa dr. Knotz sta se že zagnala, prvi na grofa Hohenwartha, drugi pa na ministra grofa Taaffeja, oba za to, ker se godi Nemcem krivica ter še nemščina vedno ni državni jezik. Kakor je grof Hohenwarth, ki je predsednik odboru, v čegar rokah je enak predlog, odgovoril, ne bo še tudi take postave kmalu ali brž nikoli. — Katol. šolsko društvo na Dunaju napreduje po nemških deželah in ima dne 18. februvarija velik zbor. Pri njem bodo odlični možje stopili na oder, da raztolmačijo namen in pomen tega društva. Bog daj srečo! — Naš deželni zbor je še malo, predno se je sklenil, mestu Gradcu prepustil dež. gledišče, ki je zavoljo prostora, na katerem stoji, vredno kacih 200.000 gld., zastonj. Mesto pa tega darú ni veselo, kajti doslej je dežela za to gledišče vsako leto še par jezer goldinarjev pridala, sicer bi bilo pa ostalo prazno. Odslej bode pa storiti to mestu, kar je prav, saj imajo le Gradčani priložnost hoditi v tisto gledišče, mi drugi z dežele pa redko ali pa celó ne. — Za volilni okraj Velikovec na Koroškem bodo nove volitve za drž. poslanca, ker se je baron Pino poslanstvu odpovedal. Ta okraj je slovensk, da-si ni brez nemškutarjev. Če so Slovenci složni, imajo večino, če ne, pa jo dobé nemškutarji. Za to bi ne bilo dobro, ko bi se dva slov. moža trgala za poslanstvo. Doslej pa je skorej taka podoba, kajti sliši se, da misli g. Julij plem. Kleinmayer, prof. na učiteljišču v Gorici in pa g. J. Muri, deželni poslanec za isti okraj, na to poslanstvo. — V Ljubljani imajo nemške in slov. razrede na c. kr. gimnaziji. Učni minister dr. Gautsch pa je bil v unem tednu poslal, poizvedavat, kako da se kaj učé dijaci v slov. razredih nemščine. Poročilo je bojda ugodno. To utegne pa nag-niti ministra, da še po drugih mestih vpelje slov. razrede na latinskih šolah. — Osepnice še v Gorici niso nehale a pridružila se jim je